

HUISARTSEN DIE HEBBEN AFGEZIEN VAN VESTIGING: EEN INVENTARISATIE

J.T.C. Marrée
L. Hingstman
J. Harmsen

Maart 1996

nederlands instituut
voor onderzoek van de
gezondheidszorg
drieharingstraat 6
postbus 1568 3500 bn utrecht
tel. 030 2319946 fax 030 2319290

NIVEL - Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg
Postbus 1568 - 3500 BN Utrecht - Telefoon: 030 - 2319946

WITTE DUBBELER 1/1

1/1 1/1 1/1 1/1

1/1 1/1 1/1 1/1

1/1 1/1 1/1 1/1

1/1 1/1 1/1 1/1

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Marrée, J.T.C.

Huisartsen die hebben afgezien van vestiging : een inventarisatie / J.T.C. Marrée, L. Hingstman, J. Harmsen. - Utrecht: NIVEL, Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg

Onderzoek op initiatief van de Stichting Beroepsopleiding tot Huisarts (SBOH), uitgevoerd door het NIVEL (Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg). - Met lit. opg.

ISBN 90-6905-289-X

Trefw.: arbeidsmarkt ; huisartsen ; Nederland.

VOORWOORD

In dit rapport wordt een beschrijving gegeven van een inventarisatie-onderzoek naar huisartsen die vanaf 1974 hebben afgezien van vestiging.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden op initiatief van de Stichting Beroepsopleiding tot Huisarts (SBOH), die het tevens heeft gefinancierd. Het onderzoek is uitgevoerd door het NIVEL (Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg).

Hierbij willen wij alle afgestudeerde huisartsen bedanken die hun medewerking hebben verleend aan het onderzoek.

Utrecht, maart 1996

1 1996
ob 1996

1996
1996

INHOUD

pag.

1. INLEIDING	7
2. METHODE	9
3. ACTIVITEITEN VAN HUISARTSEN NA HUN OPLEIDING	11
4. ONTWIKKELINGEN IN HET AANTAL HUISARTSEN DAT DEFINITIEF HEEFT AFGEZIEN VAN VESTIGING	13
4.1. Aantal	13
4.2. Tijdsduur tussen afronding opleiding en (afzien van) vestiging	14
5. KENMERKEN VAN HUISARTSEN DIE DEFINITIEF VAN VESTI- GING HEBBEN AFGEZIEN	17
5.1. Leeftijd	17
5.2. Geslacht	17
5.3. Gezinssituatie	18
5.4. Inkomen	19
5.5. Huisartsenopleiding	19
6. REDENEN OM VAN VESTIGING AF TE ZIEN	23
6.1. Vestigingsplannen	23
6.2. Motivatie tijdens de huisartsenopleiding	24
6.3. Vestigingsplannen niet gerealiseerd	26
6.4. Wensen ten aanzien van de vestiging	27
7. WERKZAAMHEDEN VAN HUISARTSEN DIE VAN VESTIGING HEBBEN AFGEZIEN	31
8. CONCLUSIE	33
LITERATUUR	35
BIJLAGE: Enquête registratieproject huisartsen 1995	

1. INLEIDING

Om tot de beroepsopleiding tot huisarts te worden toegelaten moet eerst de opleiding tot basisarts (zes jaar) worden afgerond. Tot 1973 kon men, na het behalen van het basisartsexamen, direct het beroep van huisarts uitoefenen. Vanaf 1973 is dit niet meer mogelijk. Om huisarts te worden is men verplicht om na het basisartsexamen de beroepsopleiding tot huisarts te volgen. Vanaf die datum verzorgen de acht Universitaire Huisarts Instituten deze beroepsopleiding. De opleiding duurde aanvankelijk één jaar; in 1988 werd deze met een jaar verlengd. Per september 1994 beslaat de huisartsenopleiding drie jaar.

Om het aantal afgestudeerde huisartsen te beheersen is vanaf de aanvang van de beroepsopleiding een numerus fixus ingesteld. In de periode 1973-1988 bedroeg de toelatingscapaciteit meer dan 400 huisartsen per jaar, na verlenging van de opleiding in 1988 is de toelatingscapaciteit verlaagd tot 280 per jaar. Gezien het tekort aan huisartsen is vanaf 1995 de opleidingscapaciteit verhoogd tot 325.

Aangezien de vraag naar de huisartsenopleiding groter was dan het aantal plaatsen werd lange tijd gebruikgemaakt van wachtlijsten. Omdat de wachttijden waren opgelopen tot bijna drie jaar werd in 1987 overgegaan tot een loting; na aanmelding bij de Huisarts Registratie Commissie vond een loting en vervolgens een sollicitatieprocedure bij één van de huisartseninstituten plaats. Omdat tegen deze procedure, met name tegen de loting, grote bezwaren bleken te bestaan, heeft het College van Huisarts-geneeskunde en Verpleeghuiskunde in 1990 tot een nieuwe toelatingsprocedure besloten. Deze bestaat uit een centrale aanmelding bij de Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie (HVRC), waarna een schriftelijke sollicitatie volgt bij één van de beroepsopleidingen tot huisarts (huisartseninstituut). Vervolgens vinden selectie-gesprekken plaats door de toelatingscommissies van de huisartseninstituten (Kooij, 1993).

De financiering van de beroepsopleiding was tot 1988 in handen van het Ministerie van O&W en het Ministerie van WVC. Van 1988 tot 1990 financierde het Ministerie van WVC de opleiding volledig. Sinds 1990 wordt de huisartsenopleiding gefinancierd door de Ziekenfondsraad via de Stichting Beroepsopleiding tot Huisarts (SBOH) (Hingstman en Harmsen, 1994).

De verlenging van de duur van de huisartsenopleiding heeft ertoe bijgedragen dat de kosten per opleidingsplaats aanmerkelijk zijn gestegen (circa f 250.000,- per opleidingsplaats). Echter, een deel van de opgeleide huisartsen blijkt zich niet als huisarts te vestigen; van alle sinds 1974 afgestudeerde huisartsen is 25% niet als huisarts werkzaam (Harmsen e.a., 1995). In verband met die hoge kosten is het van belang om niet alleen inzicht te krijgen in het aantal huisartsen dat definitief besluit zich niet te vestigen, maar vooral wat de redenen en achtergronden zijn die daarbij een rol spelen. Dit onderzoek tracht daarom antwoord te geven op de volgende vragen:

- Zijn er de afgelopen jaren veranderingen opgetreden in het aantal in Nederland opgeleide huisartsen dat definitief heeft besloten zich niet als huisarts te vestigen?
- Wat zijn de kenmerken van huisartsen die definitief afzien van vestiging als huisarts?
- Wat zijn de beweegredenen van huisartsen om na het voltooien van de opleiding zich definitief niet als huisarts te vestigen, en zijn daar de afgelopen jaren veranderingen in opgetreden?

2. METHODE

Om inzicht te krijgen in de ontwikkelingen in het aantal en de kenmerken van pas-afgestudeerde huisartsen dat de vestigingsplannen heeft opgegeven, wordt gebruikgemaakt van gegevens die het NIVEL sinds 1979 heeft verzameld ten behoeve van het NIVEL huisartsen-databestand. Voor deze registratie worden ieder jaar op 1 januari alle afgestudeerden van de huisartsenopleiding schriftelijk geënquêteerd. Tot de geënquêteerden behoren degenen die in het betreffende jaar van de opleiding zijn gekomen en degenen die bij de peiling het jaar daarvoor te kennen hebben gegeven niet gevestigd te zijn, maar hun vestigingsplannen nog niet hebben opgegeven. Op basis van deze enquête kan worden afgeleid hoeveel huisartsen ieder jaar de vestigingsplannen hebben opgegeven en wat de achtergrondkenmerken (leeftijd, sekse, universiteit e.d.) van deze huisartsen zijn.

Omtrent de redenen van pas-afgestudeerde huisartsen om niet als huisarts te gaan werken worden in de jaarlijkse NIVEL-enquête weinig gegevens verzameld. Om hierin meer inzicht te krijgen is bij de peiling per 1 januari 1995 eenmalig een aantal extra vragen opgenomen over dit onderwerp.

In totaal zijn er voor de peiling 1 januari 1995 1.144 huisartsen aangeschreven. Na een rappel werden de pas afgestudeerde huisartsen die niet reageerden telefonisch benaderd. Het resultaat van deze werkwijze heeft tot een respons geleid van 94%.

3. ACTIVITEITEN VAN HUISARTSEN NA HUN OPLEIDING

Vanaf de start van de Nederlandse huisartsenopleiding in 1973 tot 1 januari 1995 hebben in totaal 7.489 artsen deze opleiding voltooid (tabel 3.1). Hiervan hebben 4.684 huisartsen (wat overeenkomt met 63% van alle opgeleide huisartsen) zich ook daadwerkelijk gevestigd als huisarts. Ruim 25% van de opgeleide huisartsen heeft zich nooit gevestigd en heeft te kennen gegeven daar tevens definitief van af te zien. Bijna 8% is op 1 januari 1995 nog zoekende naar een vestiging. Het restant van de opgeleide huisartsen (5%) is voornamelijk werkzaam als assistent-huisarts, zonder concrete plannen zich als huisarts te vestigen.

Tabel 3.1.: Overzicht van activiteiten van alle sinds 1974 afgestudeerde huisartsen naar het jaar van voltooiing van de huisartsenopleiding (exclusief huisartsen die in het buitenland zijn opgeleid) per 1 januari 1995

Jaar voltooiing opleiding	Gevestigd		Zoekend		Afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
onbekend	-	-	-	-	3	50,0	3	50,0	6	100,0
1974	21	65,6	-	-	11	34,4	-	-	32	100,0
1975	111	64,5	-	-	60	34,9	1	0,6	172	100,0
1976	230	67,4	1	0,3	108	31,7	2	0,6	341	100,0
1977	311	68,8	1	0,2	134	29,6	6	1,3	452	100,0
1978	327	67,8	1	0,2	141	29,3	13	2,7	482	100,0
1979	298	65,2	-	-	142	31,1	17	3,7	457	100,0
1980	280	64,2	2	0,5	143	32,8	11	2,5	436	100,0
1981	280	67,0	1	0,2	124	29,7	13	3,1	418	100,0
1982	287	64,6	2	0,5	143	32,2	12	2,7	444	100,0
1983	320	67,9	2	0,4	129	27,4	20	4,2	471	100,0
1984	313	63,2	11	2,2	157	31,7	14	2,8	495	100,0
1985	299	61,8	5	1,0	166	34,3	14	2,9	484	100,0
1986	290	66,7	7	1,6	123	28,3	15	3,4	435	100,0
1987	302	64,0	23	4,9	121	25,6	26	5,5	472	100,0
1988	251	66,4	27	7,1	68	18,0	32	8,5	378	100,0
1989	112	62,6	12	6,7	37	20,7	18	10,1	179	100,0
1990	135	72,2	19	10,2	15	8,0	18	9,6	187	100,0
1991	193	64,5	54	18,1	23	7,7	29	9,7	299	100,0
1992	161	59,2	66	24,3	16	5,9	29	10,7	272	100,0
1993	123	44,2	110	39,6	9	3,2	36	12,9	278	100,0
1994	40	13,4	224	74,9	5	1,7	30	10,0	299	100,0
Totaal	4.684	62,5	568	7,6	1.878	25,1	359	4,8	7.489	100,0

Als onderscheid wordt gemaakt naar geslacht, dan hebben sinds 1974 in totaal 5.320 mannen en 2.169 vrouwen de opleiding voltooid (tabel 3.2). Van alle mannen die zijn afgestudeerd is 68% op 1 januari 1995 gevestigd als huisarts. Bij alle afgestudeerde vrouwen ligt het percentage gevestigden aanzienlijk lager (49%). Voor wat betreft het percentage afzienaars wordt het tegenovergestelde geconstateerd. Circa 28% van alle afgestudeerde vrouwelijke huisartsen heeft definitief afgezien van vestiging tegenover 24% van de mannen.

Tabel 3.2.: Overzicht van activiteiten van alle sinds 1974 opgeleide huisartsen naar geslacht (exclusief huisartsen die in het buitenland zijn opgeleid) per 1 januari 1995

Geslacht	Gevestigd		Zoekend		Afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Man	3.617	68,0	302	5,7	1.266	23,8	135	2,5	5.320	100,0
Vrouw	1.067	49,2	266	12,3	612	28,2	224	10,3	2.169	100,0
Totaal	4.684	62,5	568	7,6	1.878	25,1	359	4,8	7.489	100,0

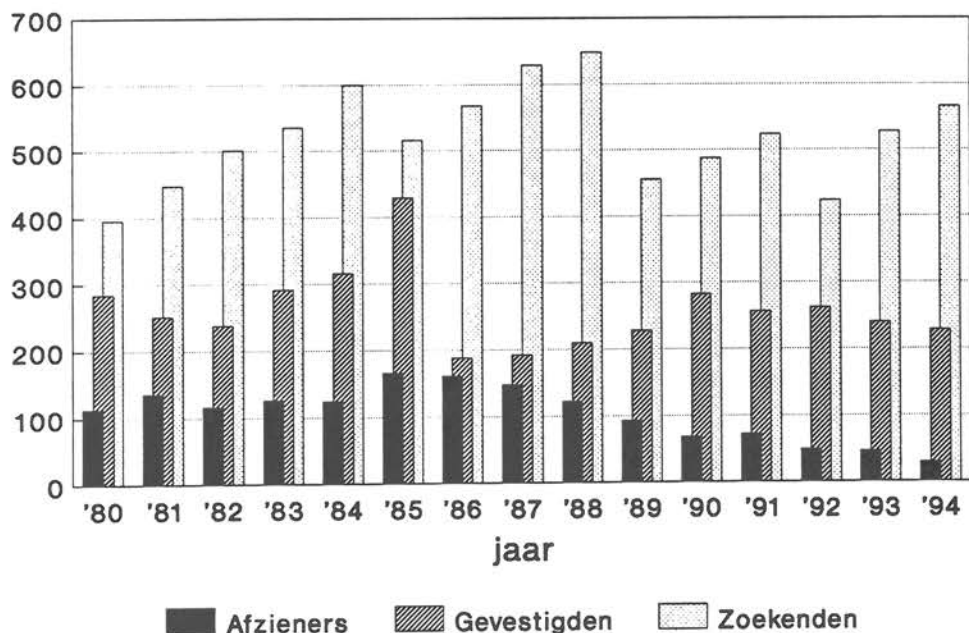
4. ONTWIKKELINGEN IN HET AANTAL HUISARTSEN DAT DEFINITIEF HEEFT AFGEZIEN VAN VESTIGING

4.1 Aantal

Uit figuur 1 blijkt dat ten aanzien van het aantal huisartsen dat definitief heeft besloten zich niet te vestigen (verder aangeduid als 'afzieners') in 1985 een piek is waar te nemen (166 afzieners). Dat is het jaar vóór de introductie van het strenge wettelijk vestigingsbeleid¹. Blijkbaar heeft deze maatregel bij een aantal huisartsen de hoop op een vestiging getemperd en hen doen besluiten niet langer te zoeken naar een vestiging. Dit blijkt ook uit het verloop van het aantal praktijkzoekende huisartsen ('zoekenden'); in het jaar vóór de introductie van het wettelijk vestigingsbeleid daalde het aantal zoekenden. Het aantal gevestigden vertoonde in 1985 een piek. Blijkbaar heeft een aantal huisartsen, met succes, getracht nog snel een vestigingsplaats te bemachtigen. In 1986, het jaar waarin het strengere vestigingsbeleid van start ging, liep het aantal nieuw gevestigden sterk terug tot minder dan de helft van het aantal dat zich in 1985 had gevestigd.

Zoals reeds eerder is aangegeven is in 1988 de opleidingsduur met één jaar verlengd en is de opleidingscapaciteit bijna gehalveerd. Dit heeft vanzelfsprekend gevolgen gehad voor de aantallen praktijkzoekenden en afzieners in de jaren daarna. Het aantal afzieners is afgenomen; in 1994 zagen in totaal 29 huisartsen af van vestiging, het laagste aantal sinds het van start gaan van de opleiding in 1974.

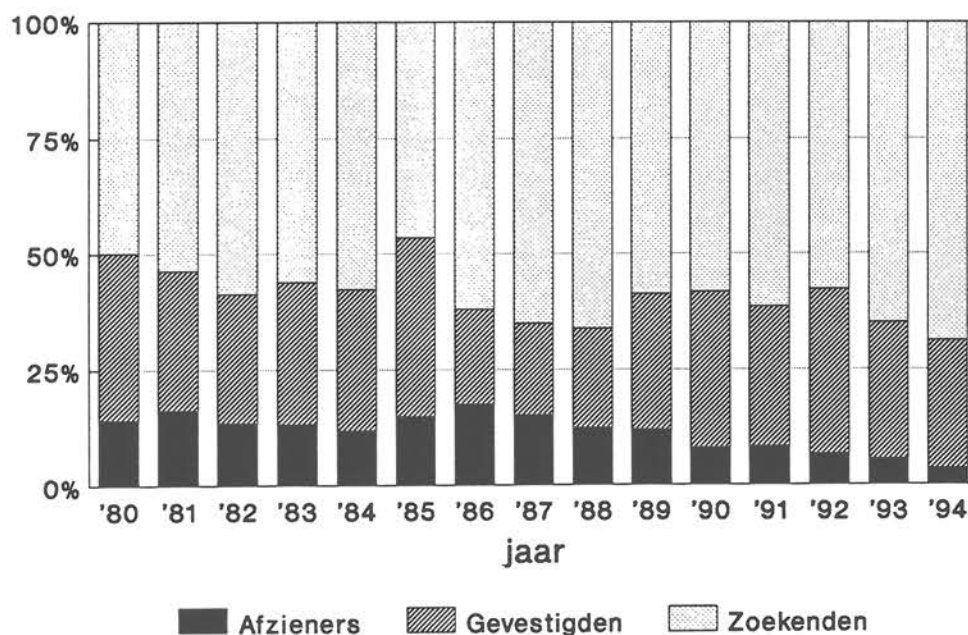
Figuur 1: Absoluut aantal afzieners, gevestigden en praktijkzoekenden per jaar vanaf 1980

¹ Tot 1983 bestond er geen vestigingsbeleid voor huisartsen. Van 1983 tot 1986 gold het vestigingsbeleid van de beroepsorganisatie LHV. In 1986 is het strengere 'Wettelijk Vestigingsbeleid' geïntroduceerd, waarbij de colleges van B&W, op basis van getalsmatige criteria, bekeken of er ruimte was voor een huisarts. Per 1 januari 1992 is het wettelijk vestigingsbeleid niet meer van kracht (Groenewegen en Hingstman, 1986; Hingstman en Harmsen, 1994).

Wordt gekeken naar de relatieve verdeling, dan blijkt dat het percentage afzienaars na 1986 (het jaar van het in werking treden van het vestigingsbeleid) ieder jaar afneemt (figuur 2).

Figuur 2: Procentuele verdeling van het aantal afzienaars gevestigden en praktijkzoekenden per jaar vanaf 1980

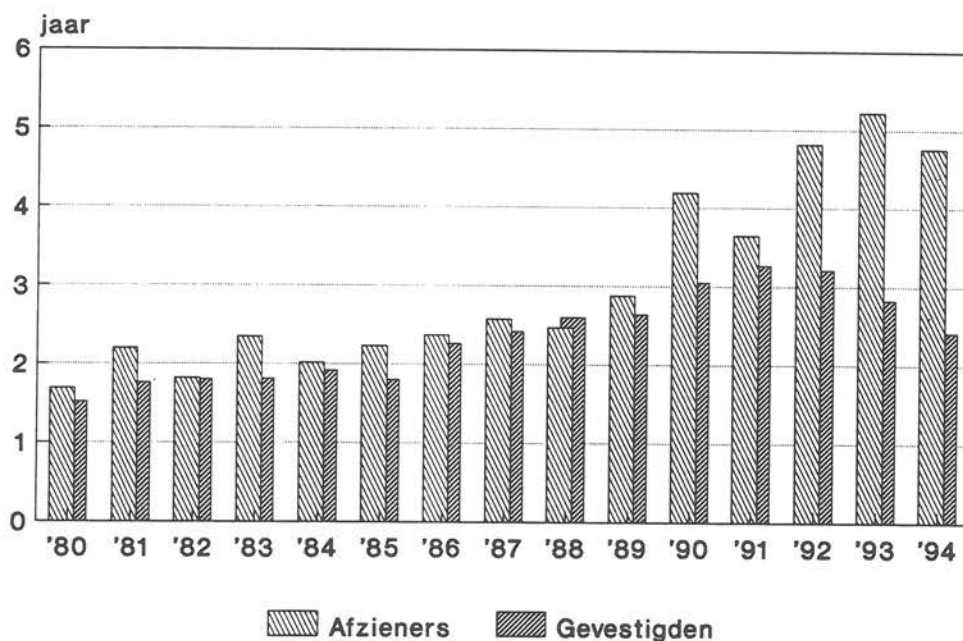

4.2 Tijdsduur tussen afronding opleiding en (afzien van) vestiging

De gemiddelde periode tussen de voltooiing van de huisartsenopleiding en het definitief afzien van vestiging is gestegen van ongeveer 2 jaar aan het begin van de jaren '80 tot ruim 5 jaar in 1993² (figuur 3). Dit betekent dat men in de jaren negentig bereid is om langer te zoeken naar een geschikte vestiging dan in de jaren tachtig. De tijdsduur tussen het afronden van de huisartsenopleiding en het vestigen vertoonde eveneens een stijgende tendens vanaf 1980, echter de piek (3,3 jaar) lag daarbij in 1991; sedert 1992 vertoont de tussenliggende periode een daling.

² Gedurende deze periode kan men overigens wel als assistent-huisarts of als waarnemer gewerkt hebben. Daardoor kan de periode tussen het voltooiën van de huisartsenopleiding en het vestigen of afzien meer dan 5 jaar beslaan zonder dat de registratie verloopt.

Figuur 3: Gemiddelde tijdsduur tussen het afronden van de huisartsenopleiding en het vestigen of afzien, naar jaar van vestiging respectievelijk afzien, vanaf 1980

Een andere methode om over de periode 1980-1984 de tijdsduur tussen het tijdstip van voltooiing van de huisartsenopleiding en het tijdstip van afzien van vestiging in beeld te brengen is de cohort-analyse. In tabel 4.1 kan per jaargroep worden nagegaan welk percentage na één jaar, na twee jaar, na drie jaar etc. heeft afgezien van vestiging. De jaargroepen kunnen onderling worden vergeleken door de percentages van één kolom te vergelijken.

Tabel 4.1.: Percentage afzienaers per jaargroep (cohort) naar het aantal jaren dat is verlopen sinds het einde van de opleiding, vanaf 1980

Cohort afgestudeerden	Tijdsduur na einde opleiding (in jaren)														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1980	436	14.2	18.3	22.0	25.5	29.4	30.5	32.1	32.1	32.1	32.6	32.8	33.0	33.3	33.3
1981	418	13.6	17.5	22.5	25.1	28.5	29.2	29.2	29.2	29.4	29.4	29.7	30.4	30.4	
1982	444	15.3	20.0	25.5	27.7	29.5	31.1	31.5	32.0	32.7	32.9	32.9	33.1		
1983	471	10.8	17.6	21.9	24.4	25.1	26.3	26.8	27.4	27.6	27.8	28.0			
1984	495	14.1	19.8	23.8	27.3	29.5	31.3	31.7	32.7	32.7	33.1				
1985	484	17.4	21.7	25.8	28.5	31.0	32.2	33.1	34.1	34.5					
1986	435	15.9	19.5	22.8	23.9	26.2	27.4	28.0	28.3						
1987	472	14.8	19.5	21.8	24.6	25.6	26.7	26.7							
1988	378	8.5	12.7	15.1	16.7	19.3	19.6								
1989	179	10.6	14.5	16.8	19.6	21.8									
1990	187	6.4	8.0	9.1	9.1										
1991	299	5.7	7.4	8.4											
1992	272	4.0	5.9												
1993	278	3.6													
1994	299	1.0*													

* Dit percentage heeft niet op een volledige periode betrekking; nog niet iedereen uit de jaargroep 1994 is al een volledig jaar afgestudeerd.

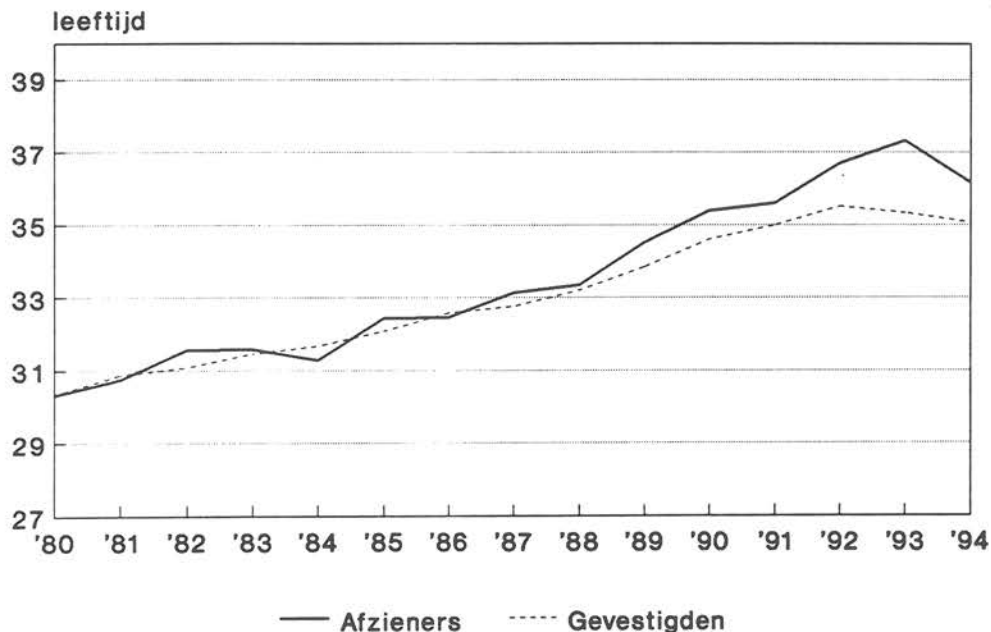
Uit tabel 4.1 kan worden afgeleid dat tot in het midden van de jaren tachtig rond 15% van de afgestudeerden reeds binnen één jaar aangaf dat men de plannen om als huisarts aan de slag te gaan heeft laten varen. In de jaren negentig ligt dit percentage aanzienlijk lager; rond de 5%. Dergelijke verschillen worden ook waargenomen voor de periode binnen twee en drie jaar na de opleiding. Als bijvoorbeeld wordt gekeken naar het percentage afzienaars dat binnen drie jaar na beëindiging van de opleiding de vestigingsplannen heeft opgegeven, dan is te zien dat dit voor het opleidingscohort 1985 bijna 26% bedraagt en voor het cohort 1991 slechts 8%.

5. KENMERKEN VAN HUISARTSEN DIE DEFINITIEF VAN VESTIGING HEBBEN AFGEZIEN

5.1 Leeftijd

De gemiddelde leeftijd van afzienaers op het moment van afzien is geleidelijk gestegen van ruim 30 jaar in 1980 tot ruim 37 jaar in 1993 (figuur 4). In 1994 lag de gemiddelde leeftijd overigens weer iets lager (36 jaar). Onder nieuw gevestigden is eenzelfde ontwikkeling waar te nemen, echter de gemiddelde leeftijd waarop huisartsen zich vestigen steeg vanaf 1988 minder snel dan de die van de afzienaers. Dit is echter niet verwonderlijk; uit figuur 3 bleek namelijk al dat de gemiddelde periode tussen het voltooien van de huisartsenopleiding en het definitief afzien van vestiging vanaf 1989 langer duurde dan de tijdsduur tussen opleiding en vestiging (variërend van enkele maanden tot ruim 2,5 jaar).

Figuur 4: Gemiddelde leeftijd van de afzienaers en gevestigden op het moment van afzien respectievelijk vestigen, vanaf 1980

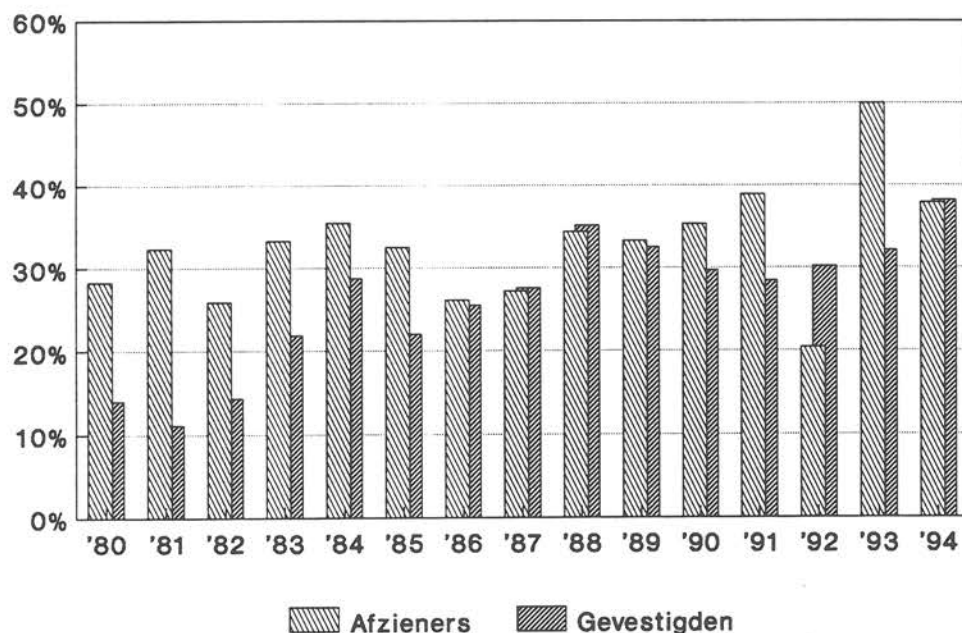
5.2 Geslacht

Van de huisartsen die in 1994 definitief hebben afgezien van vestiging is 38% van het vrouwelijk geslacht, gelijk aan het percentage vrouwen onder de nieuw gevestigden in 1994. Wanneer gekeken wordt naar de verdeling van het geslacht onder afzienaers en gevestigden over een langere periode (figuur 5), dan blijkt dat het percentage vrouwen onder de afzienaers steeds schommelde rond 30%, met uitzondering van het jaar 1993 waarin 50% van de afzienaers van het vrouwelijk geslacht was.

In het begin van de jaren '80 lag het percentage vrouwen onder de afzienaers aanzienlijk hoger dan onder gevestigden. Sinds 1986 lagen de percentages redelijk gelijk (met

uitzondering van de jaren 1991, 1992 en 1993, wat mogelijk verband houdt met het kleine absolute aantal afzienaars in deze jaren).

Figuur 5: Percentage vrouwen onder afzienaars en gevestigden, naar jaar van afzien respectievelijk vestiging

5.3 Gezinsituatie

Van de huisartsen die in 1994 hebben afgezien was 61% gehuwd of samenwonend (tabel 5.1). Het percentage gehuwden/samenwonenden ligt bij de nieuw gevestigden van 1994 aanzienlijk hoger (88%). Opvallend is dat bij de mannen het percentage gehuwden of samenwonenden hoger is dan bij de vrouwen.

Tabel 5.1.: Burgerlijke staat

	Zoekend 1994			Afzienaars 1994			Gevestigden 1994		
	man %	vrouw %	totaal %	man %	vrouw %	totaal %	man %	vrouw %	totaal %
Gehuwd/samenwonend	80,7	76,9	78,9	80,0	25,0	60,9	91,9	81,8	87,9
Ongehuwd	19,3	23,1	21,1	20,0	75,0	39,1	8,1	18,2	12,1
Totaal	100,0 (n=259)	100,0 (n=234)	100,0 (n=493)	100,0 (n= 15)	100,0 (n= 8)	100,0 (n= 23)	100,0 (n= 86)	100,0 (n= 55)	100,0 (n=141)

Tevens blijkt dat van de afzienaers met een partner 64% één of meerdere kinderen heeft. Bij de gevestigden ligt dit percentage hoger (70%) en van de praktijkzoekende huisartsen heeft 49% één of meer kinderen.

5.4 Inkomen

Bijna 79% van de afzienaers in 1994 (met een partner) heeft een partner met een eigen inkomen (tabel 5.2), bijna 43% van de partners heeft een beroep in de medische sector.

Bij de nieuw gevestigden van 1994 met een partner heeft bijna een even groot deel een partner met een eigen inkomen (77,4%). Het aandeel van de partners met een medisch beroep is bijna even groot (45,2%) als bij de afzienaers van 1994.

Het percentage zoekende huisartsen dat een partner heeft met een eigen inkomen is hoger (85,5%). Het percentage partners van zoekenden met een medisch beroep ligt iets hoger bij de afzienaers en gevestigden (47,3%).

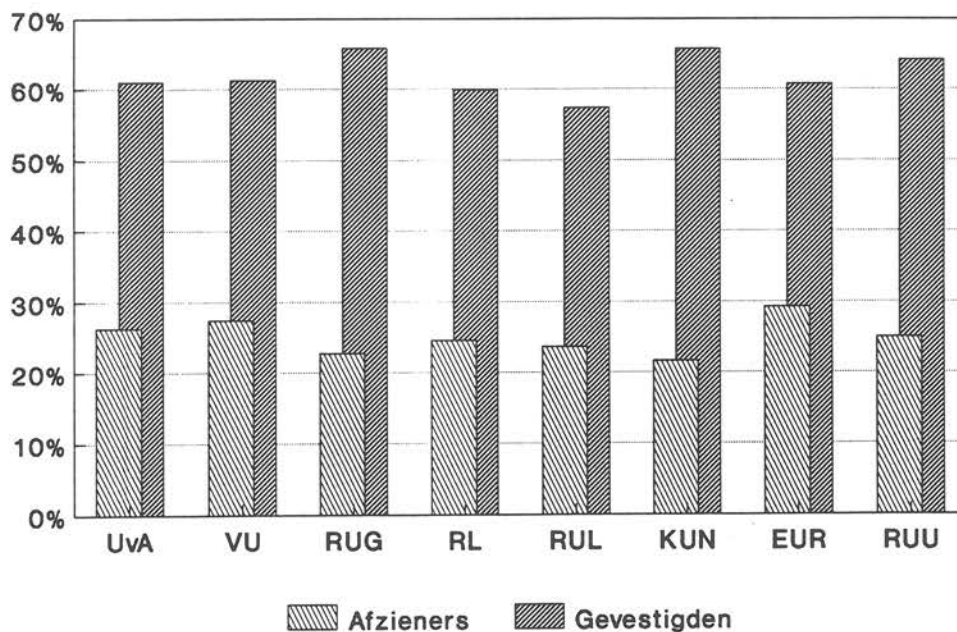
Tabel 5.2.: Percentage huisartsen met partner met inkomen (van de huisartsen die een partner hebben)

	Afzienaers 1994 (n=25) %	Gevestigden 1994 (n=141) %	Zoekend 1994 (n=493) %
Huisartsen met partner met inkomen	78,6	77,4	85,5

5.5 Huisartsenopleiding

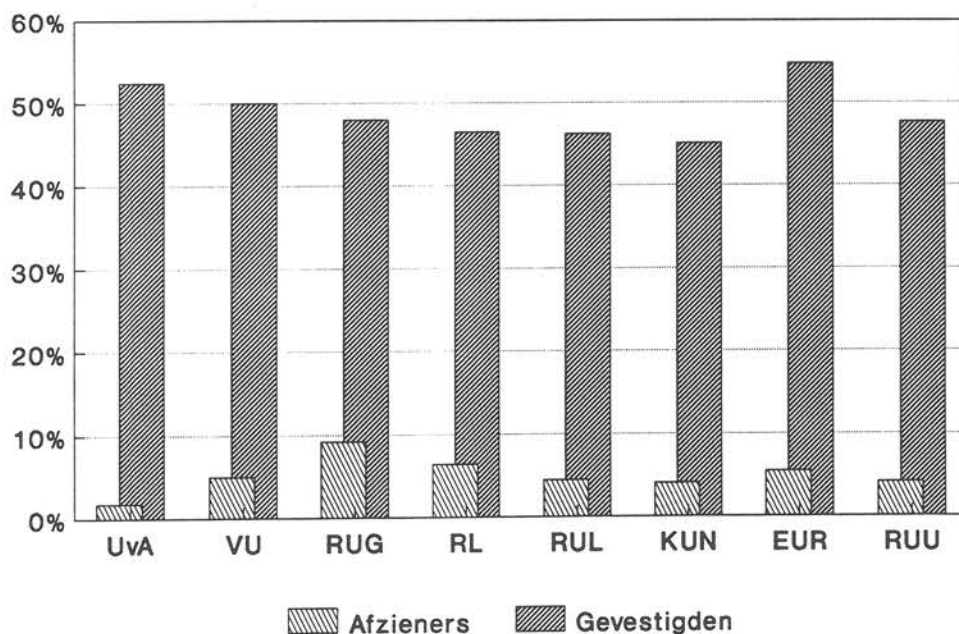
In figuur 6 is weergegeven wat de verschillen zijn in het totaal aantal afzienaers en gevestigden sinds 1974 naar Universitair Huisartseninstituut. Uit deze figuur blijkt dat ruim 29% van alle afgestudeerden aan de Erasmus Universiteit heeft afgezien van vestiging. Daarmee scoort de Erasmus Universiteit het hoogst. De Katholieke Universiteit Nijmegen heeft relatief gezien het geringste aantal afzienaers (22%).

Figuur 6: Percentage afziers en gevestigden per universiteit waar de huisartsen-opleiding is genoten, van 1974 tot en met 1994

Reeds eerder is aangegeven dat er in de afgelopen jaren ingrijpende veranderingen zijn geweest in de huisartsenopleiding; de opleidingsduur is verlengd en het aantal opleidingsplaatsen is afgenomen. Hoe deze jongste ontwikkelingen vanaf 1990 zijn vertaald in het aantal afziers en gevestigden naar universiteit is weergegeven in figuur 7. Nu onderscheidt de Erasmus Universiteit zich door het relatief hoogste aantal gevestigden. Verder is te zien dat met name de Rijksuniversiteit Groningen er uitspringt met ruim 9% afziers.

Figuur 7: Percentage afziers en gevestigden per universiteit waar de huisartsen-opleiding is genoten, van 1990 tot en met 1994

Betreffende de wachttijd tot de opleiding vertonen de afzieners, de nieuw gevestigden en de zoekenden van 1994 geen groot verschil (tabel 5.3). De gemiddelde wachttijd ligt rond 35 à 36 maanden.

Tabel 5.3.: Gemiddeld aantal maanden gewacht tot toelating tot de huisartsenopleiding

	Afzieners 1994 (n=29) %	Gevestigden 1994 (n=141) %	Zoekend 1994 (n=459) %
Aantal maanden	35.9	34.7	35.8

6. REDENEN OM VAN VESTIGING AF TE ZIEN

6.1 Vestigingsplannen

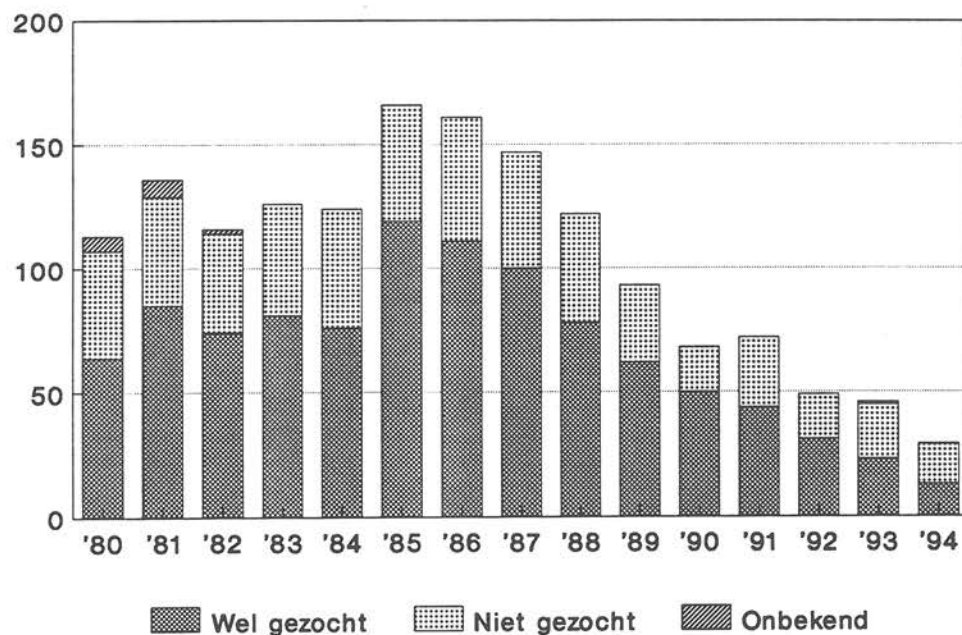
Uit tabel 3.1 bleek dat van alle sinds 1974 opgeleide huisartsen 25% definitief heeft afgezien van vestiging en tevens nooit als huisarts gevestigd is geweest. Van deze groep heeft vanaf 1980 65% wel het voornemen gehad om huisarts te worden, maar heeft dit voornemen uiteindelijk niet verwezenlijkt (zie tabel 6.1). De overige 35% van de huisartsen die afzien van vestiging (de eerste drie groepen in tabel 6.1) heeft, ondanks dat men de huisartsenopleiding wel heeft voltooid, niet serieus gezocht naar een vestigingsplaats om als gevestigd huisarts aan de slag te gaan.

Tabel 6.1.: Vestigingsplannen van alle afzienaars opgeleid vanaf 1980

	Aantal	%	Cumulatief percentage
Geen doel zich te vestigen voor aanvang van de huisartsenopleiding	150	9,7	9,7
Plan veranderd tijdens de huisartsenopleiding	135	8,7	18,4
Geen vestigingsplan direct na de huisartsenopleiding	256	16,5	34,9
Wel vestigingsplan gehad na de opleiding, doch niet gerealiseerd	1.011	65,1	100,0
Totaal	1.552	100,0	

Het aantal afzienaars dat niet serieus had gezocht naar een vestigingsplaats daalde sinds 1985 gestaag (figuur 8). Echter het aantal afzienaars dat wel serieuze plannen had daalde in die periode in gelijke mate. Het percentage afzienaars dat niet serieus heeft gezocht ten opzichte van het totaal aantal afzienaars in een jaar is in de loop der jaren redelijk gelijk gebleven (27-39% van het totaal aantal afzienaars, zie tabel 6.2). Echter, in 1993 en 1994 daalde het aantal huisartsen dat wel serieus had gezocht sneller dan de huisartsen die niet serieus hadden gezocht (50% respectievelijk 55% van het totaal aantal afzienaars had niet serieus gezocht).

Figuur 8: Absoluut aantal afziers dat geen serieuze vestigingsplannen heeft gehad voor, tijdens of direct na de huisartsenopleiding en huisartsen die wel hebben gezocht naar een vestiging maar dit niet hebben kunnen realiseren, naar jaar van afzien van vestiging, vanaf 1980

Tabel 6.2.: Percentage afziers dat niet serieus heeft gezocht ten opzichte van het totaal aantal afziers, naar jaar van afzien, vanaf 1980

Jaar van afzien	%
1980	43,4
1981	37,5
1982	36,2
1983	35,7
1984	38,7
1985	28,3
1986	31,1
1987	32,0
1988	36,1
1989	32,3
1990	26,5
1991	38,9
1992	36,7
1993	50,0
1994	55,2

6.2 Motivatie tijdens de huisartsenopleiding

Uit tabel 6.3 blijkt dat bij 52% van de afziers in 1994 de motivatie om huisarts te worden tijdens de huisartsenopleiding minder geworden is. Van de gevestigden in 1994 geeft slechts 3% te kennen dat de motivatie tijdens de opleiding is afgenomen. Bij een

groot deel (40%) van de gevestigden is de motivatie juist toegenomen. De motivatie onder de zoekenden wijkt niet veel af van die van de nieuw gevestigden.

Tabel 6.3.: Motivatie tijdens de huisartsenopleiding

	Afzienaers 1994 (n=23) %	Gevestigden 1994 (n=148) %	Zoekend 1994 (n=491) %
Toegenomen	17,4	40,0	37,9
Gelijk gebleven	30,4	57,1	55,0
Afgenomen	52,2	2,9	7,1
Totaal	100,0	100,0	100,0

Oordeel over de opleiding

Ondanks het bovenstaande en het feit dat men heeft afgezien, was 61% van de afzienaers van 1994 positief gestemd over de huisartsenopleiding tegenover een groep van 17% negatief gestemden (22% heeft een neutraal oordeel) (tabel 6.4). Vergelijkbare percentages worden genoteerd voor gevestigden in 1994. Opvallend is dat de zoekenden zich het meest positief uitlaten over de opleiding (71%).

Tabel 6.4.: Oordeel over de huisartsenopleiding

	Afzienaers 1994 (n=23) %	Gevestigden 1994 (n=140) %	Zoekend 1994 (n=491) %
Positief	60,9	67,1	70,7
Neutraal	21,7	22,8	21,2
Negatief	17,4	10,0	8,1
Totaal	100,0	100,0	100,0

Als vervolgens wordt gevraagd of de huisartsenopleiding verbeterd zou kunnen worden, dan blijkt dat 65% van de afzienaers en zelfs 78% van de gevestigden van mening zijn dat de opleiding enige verbetering behoeft.

In tabel 6.5 zijn suggesties weergegeven van huisartsen ten aanzien van mogelijke verbeteringen van de opleiding in beeld gebracht, ongeacht hun huidige situatie (gevestigd, zoekend, afgezien). Hoewel de huisartsenopleiding sinds 1994 met een jaar is verlengd tot drie jaar, stelt slechts één huisarts (0,2%) van de 483 responderende huisartsen die de tweejarige opleiding hebben doorlopen, dat de opleiding verlengd zou moeten worden en zes huisartsen (1,2%) vinden dat er meer en/of langere stages geïntroduceerd hadden moeten worden; 111 personen (23,0) vinden zelfs dat de (tweejarige) opleiding korter had dienen te zijn.

Verder valt op dat met name het theoretisch onderwijs voor verbetering vatbaar was (36,6%). Volgens ruim 12% kwam het stageprogramma voor verbetering in aanmerking en bijna 11% bracht het Haio-schap naar voren.

Tabel 6.5.: Suggesties ter verbetering van de opleiding (tweejarig curriculum)

Hoe kan opleiding verbeterd worden (huisartsen opgeleid na 1988, tweejarige opleiding)	abs.	%
Opleiding korter	111	23,0
Opleiding langer	1	0,2
Theoretisch onderwijs	177	36,6
Inhoud stageprogramma	60	12,4
Meer/langere stages	6	1,2
Minder/kortere stages	2	0,4
Haio-schap	51	10,6
Opleiders	38	7,9
Terugkomdagen	21	4,3
Overig	16	3,3
Totaal	483	100,0

6.3 Vestigingsplannen niet gerealiseerd

Zoals uit tabel 6.1 bleek, heeft een deel van de afzienaars niet serieus gezocht voordat men definitief besloot af te zien (35%). De overige afzienaars hebben wel gezocht naar een vestiging, maar hebben uiteindelijk hun doel niet weten te realiseren. Het is interessant om van deze laatste groep te weten wat de voornaamste reden is geweest om definitief af te zien van vestiging.

Redenen van afzien in de loop der jaren

In tabel 6.6 zijn per vijf-jaarsgroep de voornaamste redenen van het definitief afzien van een vestiging als huisarts gepresenteerd van de afzienaars die na hun opleiding wel serieus hebben gezocht naar een vestiging. Hieruit wordt duidelijk dat de laatste 15 jaar het vinden van een andere aantrekkelijke functie de belangrijkste reden was. Bovendien is daarbij een stijging waar te nemen van 34% in '80-'84 tot 44% in de periode '90-'94.

Verder blijkt dat het percentage huisartsen dat heeft afgezien van vestiging vanwege 'het niet kunnen vinden van de gewenste vestiging' in de periode 1991-1994 aanzienlijk is gedaald ten opzichte van de voorgaande 5 jaar. Een nog grotere daling is waarneembaar bij het afzien van vestiging vanwege financiële redenen, waarschijnlijk veroorzaakt door de afschaffing van de betaling van goodwill halverwege de jaren '80. 'Verminderde motivatie' als reden voor het afzien van vestiging is in de laatste periode gestegen (van 7,5% in het begin van de jaren '80 tot ruim 13% in het begin van de jaren '90). De reden 'gezinsomstandigheden' scoorde bij 10 tot 12% van de afzienaars, die wel hebben gezocht, als belangrijkste reden van het afzien van vestiging als huisarts.

Tabel 6.6.: Procentuele verdeling van redenen van afzien naar periode van afzien onder afzienaars die wel serieus gezocht hebben, per vijf-jaarsgroep, vanaf 1980 (N=1008)

Periode van afzien	gewenste vestiging niet gevonden	financiële redenen	andere aantrekkelijke functie gevonden	gezinsomstandigheden	motivatie verminderd	overig	Totaal
1980-1984	18,5	26,6	34,2	10,0	7,5	3,1	100,0
1985-1989	31,0	9,5	35,9	10,8	9,5	3,4	100,0
1990-1994	21,0	2,7	45,2	12,4	13,4	5,4	100,0

Redenen van afzien in 1994

Volgens gegevens van de 13 huisartsen die in 1994 hebben afgezien en wel serieus hebben gezocht was eveneens de voornaamste reden van het afzien (47%) het 'hebben van een andere aantrekkelijke functie' (tabel 6.7). Daarnaast vormde 'gezinsomstandigheden' een belangrijke argument om af te zien, zeker in vergelijking tot de in tabel 6.6 gegeven percentages. 'Verminderde motivatie' was een andere belangrijke beweegredenen. Het 'niet kunnen verkrijgen van een geschikte vestiging' en 'financiële redenen' vormden een minder belangrijk, respectievelijk geen argument in 1994. Opgemerkt dient te worden dat deze gegevens gebaseerd zijn op slechts 13 personen.

Tabel 6.7.: Procentuele verdeling van redenen van afzien, in 1994 (in procenten)*

	geen vestiging gevonden	financiële redenen	andere aantrekkelijke functie gevonden	gezinsomstandigheden	motivatie verminderd	overig	totaal
1994	5,9	0,0	47,0	29,4	17,7	0,0	100,0

* N=13, meerdere antwoorden mogelijk.

6.4 Wensen ten aanzien van de vestiging

Voorkeur praktijkvorm

Aan afzienaars (die wel gezocht hebben naar een vestiging) en nieuw gevestigden is de vraag voorgelegd binnen welke praktijkvorm men het liefst het beroep van huisarts had willen uitoefenen (tabel 6.8). De afzienaars blijken een voorkeur te hebben voor een duo-praktijk (47%). Ruim 37% had een voorkeur voor een groepspraktijk. De solo-praktijk genoot de voorkeur van slechts 16%. De voorkeur van de nieuw gevestigde huisartsen voor een groepspraktijk lag aanzienlijk lager.

Tabel 6.8.: Gewenste praktijkvorm (van 1990 tot en met 1994)

	Afzienaers, wel gezocht (N=94) %	Gevestigden (N=710) %	Zoekenden (N=1215) %	Werkelijke verdeling (N=1346) %
Solopraktijk	16,0	23,0	15,0	38,1
Duopraktijk	46,8	58,7	52,7	38,0
Groepspraktijk	37,2	18,3	32,3	23,8
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0

Gezondheidscentrum

Uit tabel 6.9 blijkt dat zowel onder de afzienaers als de nieuw gevestigden een meerderheid (respectievelijk 55% en 63%) niet in een gezondheidscentrum wilde werken; respectievelijk 27% en 18% wilde wel in een gezondheidscentrum werken. Het percentage zoekenden dat niet in een gezondheidscentrum wil werken ligt lager (44%).

Tabel 6.9.: Wel/niet een voorkeur voor het werken in een gezondheidscentrum

	Afzienaers 1994, wel gezocht (n=11) %	Gevestigden 1994 (n=140) %	Zoekend 1994 (n=309) %
Wilde wel in gezondheidscentrum werken	27,3	17,1	14,0
Wilde niet in gezondheidscentrum werken	54,5	62,9	44,4
Geen voorkeur	18,2	20,0	31,6
Totaal	100,0	100,0	100,0

Voorkeur dienstverband

Van de afzienaers van 1994 had ruim 58% een voorkeur voor het werken in part-time dienstverband (tabel 6.10). Voor de nieuw gevestigden van 1994 lag dit percentage nog op bijna 60%. Van de zoekenden wil maar liefst 72% een part-time functie. Vanwege het feit dat er op dit moment een gering aantal part-time banen beschikbaar is, vormt dit wellicht een belangrijke reden waarom men nog zoekende is.

Uit tabel 6.11 blijkt verder dat de afzienaers van 1994 gemiddeld 29 uur per week wilden werken, terwijl de nieuw gevestigden een werkweek van 34 uur nastreefden; een verschil van 5 uur per week. De zoekenden streefden een werkweek van 31 uur na.

Tabel 6.10.: Gewenst dienstverband als huisarts

	Afzienaers 1994, wel gezocht (n=12) %	Gevestigden 1994 (n=140) %	Zoekend 1994 (n=532) %
Part-time	58,3	59,9	72,0
Full-time	41,7	35,9	24,8
Geen voorkeur	0,0	4,2	3,2
Totaal	100,0	100,0	100,0

Tabel 6.11.: Gewenst aantal uren werken per week als huisarts

	Afzienaers 1994, wel gezocht (n=11)	Gevestigden 1994 (n=137)	Zoekend 1994 (n=559)
Gewenst aantal uren per week	29.2	34.2	30.6

Uit tabel 6.12 blijkt dat eenderde van de afzienaers van 1994 het liefst in loondienst het beroep van huisarts wilde uitoefenen en eenzelfde groep het liefst een zelfstandig beroepsbeoefenaar wilde zijn. Echter, van de in 1994 nieuw gevestigde huisartsen wilde (op het moment dat ze nog zoekende waren) maar liefst meer dan 70% als zelfstandig beroepsbeoefenaar het beroep van huisarts uitoefenen en gaf slechts een kleine 14% de voorkeur aan het in loondienst werken. Van de zoekenden wilde 62% het beroep van huisarts als zelfstandig gevestigde uitoefenen.

Tabel 6.12.: Gewenste beroepsuitoefening als huisarts

	Afzienaers 1994, wel gezocht (n=12) %	Gevestigden 1994 (n=159) %	Zoekend 1994 (n=560) %
Vrij beroep	33,3	70,4	61,9
Loondienst	33,3	13,8	15,4
Geen voorkeur	33,3	15,7	22,7
Totaal	100,0	100,0	100,0

Stad of platteland

De gewenste urbanisatieklasse van de vestigingsplaats van zowel de afzienaers, de nieuw gevestigden als de zoekenden van 1994, lag voornamelijk bij het stedelijk platteland (respectievelijk 42%, 29% en 37%, tabel 6.13). Onder de nieuw gevestigden en de zoekenden scoorden verder de middelgrote stad, de kleine stad en het platteland relatief hoog.

Tabel 6.13.: Voorkeurs-urbanisatieklasse onder afzienaers

	Afzienaers 1994, wel gezocht (n=12) %	Gevestigden 1994 (n=140) %	Zoekend 1994 (n=530) %
Platteland	16,7	18,6	17,0
Stedelijk platteland	41,7	29,3	36,8
Forensengemeenten	0,0	3,6	2,1
Kleine stad	8,3	15,0	17,4
Middelgrote stad	16,7	20,0	13,4
Grote stad	16,7	11,4	7,4
Geen voorkeur	0,0	2,1	6,0
Totaal	100,0	100,0	100,0

Bereidheid te werken in een achterstandswijk

Uit tabel 6.14 blijkt dat de helft van de afzienaars van 1994 niet bereid was zich in een achterstandswijk te vestigen. Bijna 13% was daar wel toe bereid (38% had geen voorkeur). Maar liefst ruim 73% van de zoekenden was niet bereid in een achterstandswijk te werken. Ook dit verklaart misschien deels waarom deze huisartsen nog zoekend zijn.

Tabel 6.14.: Bereidheid in een achterstandswijk te werken

	Afzienaars 1994, wel gezocht (n=8) %	Zoekend (n=477) %
Wel bereid	12,5	11,5
Niet bereid	50,0	73,2
Geen voorkeur	37,5	15,3
Totaal	100,0	100,0

7. WERKZAAMHEDEN VAN HUISARTSEN DIE VAN VESTIGING HEBBEN AFGEZIEN

Betreffende de functies van de afzieners op het moment van afzien (zowel wel als niet serieus gezocht hebbend) valt op dat maar liefst 75% tot 85% van de afzieners vanaf 1980 in een andere artsfunctie werkzaam is (tabel 7.1). Slechts een bescheiden deel was niet als arts werkzaam (2 tot 5%). Het percentage werklozen was eveneens gering (3%).

Wanneer we de drie tijdvakken onderling vergelijken, dan blijkt dat in de laatste periode (1990-1994) het percentage afzieners met een artsfunctie is afgenomen. Het percentage huisartsen werkzaam als arts-assistent in een ziekenhuis nam af (van 16% in 1980-84 naar 6% in 1990-94). Het deel in het buitenland werkzame afzieners nam fors toe (van 2% in 1980-84 tot 11% in 1990-94).

Tabel 7.1.: Functie van de afzieners op het moment van afzien van 1980 t/m 1994 (N=1568)

	1980-1984	1985-1989	1990-1994
Verpleeghuisarts	14,5	18,9	14,4
(Huis)arts in overige instellingen	8,5	4,9	13,6
Arts-assistent in ziekenhuis	15,8	10,4	6,4
Verzekeringsarts	11,4	13,8	10,6
Overige artsfunctie	34,6	35,3	29,9
Subtotaal artsfuncties	84,7	83,3	75,0
Andere functie, niet arts	2,3	4,2	5,3
In buitenland	2,3	3,5	10,6
Werkloos	3,3	2,8	2,7
Overig	7,5	6,2	6,4
Totaal	100,0	100,0	100,0

8. CONCLUSIE

Een deel van de huisartsen die ieder jaar worden opgeleid, zal zich uiteindelijk niet vestigen als huisarts. Dit rapport geeft inzicht in het aantal huisartsen dat zich uiteindelijk niet vestigt, wat de specifieke kenmerken van deze groep zijn en wat de redenen van het definitief afzien zijn. De in dit rapport gepresenteerde gegevens zijn afkomstig uit het NIVEL huisartsen-databestand; het NIVEL registreert sinds 1979 jaarlijks gegevens van afgestudeerde huisartsen.

Van alle huisartsen die sinds 1974 de huisartsenopleiding hebben voltooid, heeft 63% zich gevestigd als huisarts. Ruim 25% heeft daarentegen afgezien van vestiging. In de periode van 1980 tot en met 1984 was het aantal afzienaars per jaar redelijk stabiel. In 1985, kort voor de introductie van het Wettelijk Vestigingsbeleid, is een sterke stijging waar te nemen tot 166 afzienaars; in de daaropvolgende jaren nam het aantal afzienaars gestaag af tot uiteindelijk 29 afzienaars in 1994; het kleinste aantal sinds de start van de opleiding. In de loop der jaren was ongeveer 30% van de afzienaars vrouw. In het begin van de jaren '80 zagen vrouwen relatief vaker af dan ze zich vestigden. Sinds het midden van de jaren '80 zijn deze percentages overeenkomstig.

Als gevolg van de halvering van de opleidingscapaciteit vanaf 1988 zijn de kansen voor opgeleide huisartsen om een geschikte praktijk te vinden groter geworden, wat een daling in het aantal afzienaars en het aantal zoekenden heeft veroorzaakt (zowel in absolute als in relatieve zin). Daarnaast, en waarschijnlijk daarmee samenhangend, is de gemiddelde duur van de periode tussen het voltooien van de huisartsenopleiding en het definitief afzien, aanzienlijk langer geworden. Opgeleide huisartsen geven, aangezien hun kansen zijn gegroeid, tegenwoordig blijkbaar minder snel het streven naar vestiging op.

Ongeveer 35% van de sinds 1980 opgeleide huisartsen, die hebben afgezien van vestiging als huisarts, heeft niet serieus gezocht naar een vestiging. Bijna 10% van alle afzienaars is zelfs zonder het expliciete doel huisarts te worden aan de opleiding begonnen. In absolute zin daalde het aantal afzienaars zonder serieuze vestigingsplannen in de loop der jaren, mogelijk als gevolg van de geïntroduceerde selectieprocedures. Echter, het aantal afzienaars dat wel serieus had gezocht daalde vrijwel in dezelfde mate, zodat het percentage afzienaars dat niet serieus heeft gezocht ten opzichte van het totaal aantal afzienaars in de loop der jaren redelijk gelijk is gebleven. In de laatste 2 jaren was het aantal afzienaars dat wel serieus had gezocht wel aanzienlijk sneller gedaald.

Kortom, de halvering van de opleidingscapaciteit aan het eind van de jaren '80 heeft de druk op de arbeidsmarkt verlicht en zodoende het totale aantal afzienaars doen afnemen. Daarnaast is, waarschijnlijk als gevolg van de introductie van selectieprocedures, het aantal afzienaars dat nooit serieus heeft gezocht eveneens afgenomen.

De motivatie tijdens de opleiding was bij ruim de helft van de afzienaars van 1994 gedaald, terwijl de motivatie onder de vestigers en zoekenden voornamelijk gelijk was gebleven of toegenomen. Desondanks had ongeveer 61% van de afzienaars een positief oordeel over de opleiding, vergelijkbaar met de vestigers en de zoekenden. Ongeveer 37% van de zoekenden, de nieuw gevestigden en afzienaars van 1994 vindt dat het theoretisch gedeelte van de huisartsenopleiding verbeterd kan worden. Daarnaast stelt

23% dat de (in hun geval nog 2-jarige) opleiding korter behoort te zijn, terwijl de opleiding onlangs met een jaar is verlengd.

Onder de afzienaars die na hun opleiding wel serieus hebben gezocht naar een vestiging, was de afgelopen 15 jaar het vinden van een andere aantrekkelijke functie de voornaamste reden van het afzien. Daarnaast blijkt het niet kunnen vinden van een geschikte vestiging een belangrijke reden te zijn. Financiële redenen vormden in het begin van de jaren '80 voor 27% de voornaamste reden van het afzien, in het begin van de jaren '90 geeft nog maar 3 procent financiële argumenten als voornaamste reden van het afzien op.

De afzienaars van 1994 die wel serieus gezocht hebben, evenals de gevestigden en de zoekenden, blijken een grote voorkeur te hebben voor het werken in een duo-praktijk, gevolgd door de groepspraktijk. Echter, het grootste deel van beide groepen wenst niet in een gezondheidscentrum te werken. Daarnaast ambieerde de meerderheid een part-time functie als huisarts. Van de afzienaars van 1994, die wel serieus hebben gezocht, wilde eenderde het beroep van huisarts in loondienst uitoefenen; bij de nieuw gevestigden lag dit percentage op 70%. Afzienaars waren niet minder bereid in een achterstandswijk te werken dan zoekenden.

Het aantal huisartsen dat afziet van vestiging is dus steeds verder teruggelopen. De vraag is in hoeverre dit aantal nog verder teruggebracht kan worden. Slechts een klein percentage begint de huisartsenopleiding zonder het expliciete doel zich als huisarts te vestigen. Een nog strengere selectie op motivatie zal dus weinig opleveren. Mogelijk biedt een selectieprocedure tijdens de opleiding een middel om artsen die tijdens de opleiding hun motivatie verliezen uit de opleiding te halen.

Overigens, van de huisartsen die hebben afgezien is het overgrote deel aan de slag gegaan in een andere artsfunctie, met name als (huis)arts in een instelling en als arts-assistent in een ziekenhuis. Slechts 3% was werkeloos op het moment van afzien van vestiging als huisarts.

LITERATUUR

- Groenewegen, P.P. en L. Hingstman. Een wettelijk geregeld vestigingsbeleid en vestigingsmogelijkheden voor huisartsen. Medisch Contact 1986, 41, 469-473.
- Harmsen J. en L. Hingstman. Cijfers uit de registratie van huisartsen. Peiling 1995. Utrecht: NIVEL 1995.
- Harmsen J., L. Hingstman, W. van der Windt, J. van der Bent, P.C. Allaart, J.M. van Werkhoven. Rapportage Arbeidsmarkt Zorgsector 1995. Utrecht/Den Haag: NIVEL/NZi/OSA 1995.
- Hingstman L., en J. Harmsen. Beroepen in de extramurale gezondheidszorg. Utrecht: NIVEL 1994.
- Kooij L.R. De beroepsopleiding tot huisarts. Medisch Contact 1993, 48, 20-22.

REGISTRATIEPROJECT HUISARTSEN
Peildatum 1 januari 1995

Indien bovenstaand adres niet meer correct is gaarne hiernaast het nieuwe adres invullen.

straat:

plaats:

Indien u verwacht volgend jaar januari niet meer op hetzelfde adres te wonen, zoudt u dan een correspondentie-adres (bijv. adres ouders) op willen geven waar wij u kunnen bereiken?

straat:

plaats:

ALGEMEEN

1. Wat is uw geboortjaar? 19 . .

2. Aan welke universiteit en in welk jaar heeft u de huisartsenopleiding voltooid?

Naam universiteit :

Jaar van afstuderen: 19 . .

3. Wat is uw burgerlijke staat?

ongehuwd

ongehuwd samenwonend

gehuwd

anders, te weten

4. Heeft u kinderen en zo ja, hoeveel?

nee

ja, te weten kinderen in de leeftijd van,, jaar

5. Indien u een partner heeft, heeft deze een eigen inkomen?

- ja
- nee
- niet van toepassing

6. Indien u een partner heeft, is hij of zij ook huisarts of anderszins in het medisch beroep werkzaam?

- ja
- nee
- niet van toepassing

7. Wat heeft u in de periode tussen het artsexamen en de aanvang van de huisartsenopleiding gedaan? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- arts-assistent, in
- niet werkzaam vanwege gezinsomstandigheden
- werkzaam in buitenland
- op zoek naar opleiding tot medisch specialist
- anders, te weten

8. Waarom bent u destijds de huisartsenopleiding gaan volgen?

- wilde absoluut huisarts worden
- opleiding was een overbruggingsperiode voor opleiding tot medisch specialist
- anders, te weten

9. Is uw motivatie om huisarts te worden tijdens de huisartsenopleiding veranderd?

- sterker geworden
- zelfde gebleven
- minder geworden
- geen mening

10. Hoe heeft u in het algemeen de huisartsenopleiding ervaren?

- positief
- neutraal
- negatief
- geen mening

11. Zou de huisartsenopleiding verbeterd kunnen worden en zo ja, op welke wijze?

- nee
 - ja, te weten
 - geen mening
-

Tot zover enkele algemene vragen over uw achtergrond en de motivatie om de huisartsenopleiding te volgen. Met betrekking tot uw huidige (werk)situatie zullen, afhankelijk van uw situatie, een aantal specifieke vragen worden gesteld.

Kunt u aangeven welk van de onderstaande omschrijvingen uw situatie per **1 januari 1995** het beste weergeeft en vervolgens de bijbehorende vragen invullen?

- U bent op de peildatum 1 januari 1995 definitief zelfstandig gevestigd als **huisarts** (zelfstandig gevestigd of in dienst van een gezondheidscentrum).
Wilt u doorgaan naar Deel I van de vragenlijst (pagina 4-5)
 - U werkt op de peildatum 1 januari 1995 als **assistent-huisarts in een huisartspraktijk**.
Wilt u doorgaan naar Deel II van de vragenlijst (pagina 6-7)
 - U hebt tussen het beëindigen van de huisartsenopleiding en de peildatum 1 januari 1995 uw **vestigingsplannen (voorgoed) opgegeven** (of u hebt nooit serieuze plannen gehad).
Wilt u doorgaan naar Deel IV van de vragenlijst (pagina 12-15)
 - U hebt géén van de voorgaande mogelijkheden aangekruist: wij nemen aan dat u nu of in de toekomst **vestigingsplannen** heeft.
Wilt u deel III van de vragenlijst invullen (pagina 8-11)
-

DEEL I GEVESTIGD ALS HUISARTS

Nu u definitief zelfstandig gevestigd bent als huisarts (of in dienst bent getreden van een gezondheidscentrum) willen wij u graag ten behoeve van onze registratie van gevestigde huisartsen een aantal vragen stellen.

1. Hoe heeft u zich in uw praktijk gevestigd en op welke datum?

- vrije vestiging (het starten van een nieuwe huisartspraktijk) per 19 ..
- overname van een hele praktijk (of een deel daarvan) van een huisarts die met praktizeren is gestopt per 19 ..
- begonnen in een bestaande praktijk door associatie met één of meer reeds gevestigde huisartsen per 19 ..
- anders, te weten per 19 ..

Indien u een praktijk overgenomen heeft, wie was dan uw voorganger? Wat is zijn/haar reden van praktijkbeëindiging? Wat is zijn/haar eventuele huidige functie? Wat is zijn/haar huidige adres?

naam voorganger :

reden van praktijkbeëindiging :

(indien van toepassing)
wat is zijn/haar huidige functie? :

(indien van toepassing)
nieuw adres voorganger :

2. Oefent u de praktijk uit als solo-arts of in samenwerking met collega(e)

- solopraktijk (praktijkvoering door één zelfstandig gevestigde huisarts)
- duopraktijk (praktijkvoering door twee zelfstandig gevestigde huisartsen onder één dak)
- groepspraktijk (praktijkvoering door tenminste drie of meer zelfstandig gevestigde huisartsen onder één dak)

3. Indien u geen solopraktijk heeft, wilt u dan hieronder de naam (of namen) van uw collega(e) willen invullen:

naam: naam:

naam: naam:

4a. Hoeveel uren per week bent u in het begin van uw vestiging werkzaam geweest? (exclusief beschikbaarheidsdiensten)

..... uren

4b. Heeft u in het begin van uw vestiging part-time of full-time gewerkt?

part-time gewerkt

full-time gewerkt

4c. Hoeveel patiënten had u in het begin van uw vestiging?

..... patiënten

5. Bent u apothekhouder (dat wil zeggen heeft u een vergunning apothek te houden)?

ja

nee

6. Op welke wijze oefent u de praktijk uit?

in vrij beroep

in dienstverband

7. Oefent u de praktijk uit in een gezondheidscentrum?

ja

neen

8. Wat is uw praktijkadres?

het adres op de voorkant van deze enquête

anders, te weten:

adres:

postcode: plaats:

9. Wat is uw woonadres?

het adres op de voorkant van deze enquête

het praktijkadres

anders, te weten:

adres:

postcode: plaats:

10. Indien u het op prijs stelt post te ontvangen op een adres, anders dan uw praktijkadres, wat is dan dat adres?

adres:

postcode: plaats:

Tot zover deze vragenlijst.

Wilt u hem in de bijgevoegde antwoordenvolpette retourneren?

Wij danken u voor uw medewerking.

DEEL II ASSISTENT-HUISARTS IN EEN HUISARTSPRAKTIJK

(een assistent-huisarts is een huisarts in dienst van (een) zelfstandig gevestigde huisarts(en) voor een periode van tenminste zes maanden. Nadrukkelijk is het dienstverband niet ter vervanging van een zelfstandig gevestigde huisarts)

Indien u in twee praktijken werkzaam bent, graag de vragen voor beide assistentschappen invullen.

1. Sinds wanneer oefent u het assistentschap uit:

Praktijk 1 (maand) jaar: 19 . .

Praktijk 2 (maand) jaar: 19 . .

2. In wiens (of wier) praktijk(en) werkt u als assistent?

Praktijk 1 naam:

Praktijk 2 naam:

3. Wat is het adres waar u als assistent werkzaam bent?

Praktijk 1 adres

postcode: plaats:

Praktijk 2 adres

postcode: plaats:

4. De aard van uw assistentschap. Het kan zijn dat uw assistentschap een duidelijk afgebakende duur heeft, zonder uitzicht op of afspraken over een mogelijke associatie of praktijkovername. Het kan ook zijn dat het assistentschap een min of meer permanent karakter draagt (bijvoorbeeld in een partnerschap waarvoor het om een of andere reden gewenst is dat niet alle partners zelfstandig gevestigd zijn).

Wij onderscheiden de volgende mogelijkheden:

Praktijk 1 Praktijk 2

 assistentschap van beperkte duur zonder uitzicht op voortzetting in andere vorm (associatie, overname)

Indien aangekruist: wat is de verwachte duur van het assistentschap?

Praktijk 1: maanden

Praktijk 2: maanden

 assistentschap met een meer permanent karakter

 assistentschap als proefperiode voor een latere associatie of overname

Indien aangekruist: wanneer zal deze associatie of overname vermoedelijk plaatsvinden?

Praktijk 1 d.d. mnd jaar: 19 . .

Praktijk 2 d.d. mnd jaar: 19 . .

5. Hoeveel uren per week bent u werkzaam op het (de) bovengenoemde praktijkadres(sen) op de peildatum (1 januari 1995)? (Exclusief beschikbaarheidsdiensten)

Praktijk 1 uren

Praktijk 2 uren

6. Werkt u part-time of full-time (in totaal)?

part-time

full-time

7. Bent u/Gaat u op zoek naar een zelfstandige vestiging als huisarts?

ja ---> wilt u deel III (p.8-11) van de vragenlijst invullen

nee

└-->

Tot zover deze vragenlijst.

Wilt u hem in de bijgevoegde antwoordenvolpette retourneren?

Wij danken u voor uw medewerking.

DEEL III PRAKTIJKZOEKENDE HUISARTSEN

Wij willen u enkele vragen stellen over uw huidige situatie en over uw activiteiten in het afgelopen jaar (1994)

-
1. Wilt u hieronder omschrijven waaruit uw werkzaamheden of bezigheden in hoofdzaak hebben bestaan in de drie maanden voorafgaande aan peildatum 1 januari 1995? (meerdere antwoorden mogelijk)
- assistentschap in een huisartspraktijk
 - waarneming en/of vervanging in een huisartspraktijk
 - gezocht naar werk in een huisartspraktijk
 - werkloos
 - anders, te weten
-
2. Indien u per 1 januari 1995 niet werkzaam bent in het beroep van huisarts, welk beroep betreft dit en hoeveel uren per week bent u in dit beroep werkzaam?
- beroep : sinds: 19 ..
- uren per week:
- niet van toepassing
-
3. Zoekt u op het moment van de peildatum, dat wil zeggen rond 1 januari 1995, naar een huisartspraktijk?
- ja, zoekend ---> ga verder met vraag 5
 - nee, niet zoekend
-
4. Indien u op 1 januari 1995 niet zoekend bent, wat is daarvan dan de reden? (Alstublieft één antwoord aankruisen)
- nog niet begonnen met zoeken ---> ga verder met vraag 7
 - al wel gezocht, maar op dit moment niet in de gelegenheid
 - toekomstige praktijk ligt al vast
 - anders, te weten
-
5. Indien u in het afgelopen jaar (1994) gezocht heeft naar een mogelijkheid u te vestigen als zelfstandig huisarts, op welke wijze heeft u dan gezocht? (Meerdere antwoorden mogelijk)
- reageren op advertenties
 - via kennissen of familie
 - door contacten die u tijdens assistentschap(pen), waarneming(en) of vervanging(en) hebt gelegd
 - door contacten met uw opleider(s)
 - door contacten met uw Huisartseninstituut
 - door het benaderen van plaatselijke overheden
 - door het benaderen van Regionale Huisartsen Verenigingen / Districts Huisartsen Verenigingen / Huisartsengroepen
 - door het rechtstreeks benaderen van reeds gevestigde huisartsen
 - door het inschakelen van (commerciële) bemiddelingsbureaus
 - door het zelf plaatsen van advertenties
 - anders, te weten
-

-
6. Omdat u wel plannen heeft om zich als huisarts te vestigen, maar deze plannen op 1 januari 1995 nog niet heeft kunnen realiseren, willen wij u vragen of u kunt aangeven wat hiervan naar uw mening de voornaamste reden is (Eén mogelijkheid invullen)
- kan geen praktijk of vestigingsplaats vinden die met mijn voorkeur overeenkomen
 - kan om financiële redenen mijn plannen niet uitvoeren
 - heb (tijdelijk) een andere functie gevonden
 - persoonlijke omstandigheden
 - andere reden, te weten
 -
-

7. Op welke wijze wilt u zich het liefst als huisarts vestigen?
(Eén mogelijkheid aankruisen)
- vrije vestiging (het starten van een nieuwe huisartspraktijk)
 - overname van een hele of een deel van een praktijk
 - associatie met een reeds gevestigde huisarts
 - geen voorkeur voor een bepaalde vestigingswijze
-

8. Binnen welke praktijkvorm wilt u het liefst het beroep van huisarts uitoefenen?
(Eén mogelijkheid aankruisen)
- solopraktijk (praktijkvoering door één zelfstandig gevestigde huisarts)
 - duopraktijk (praktijkvoering door twee zelfstandig gevestigde huisartsen onder één dak)
 - groepspraktijk (praktijkvoering door tenminste drie zelfstandig gevestigde huisartsen onder één dak)
 - geen voorkeur
-

9. Op welke wijze wilt u het beroep van huisarts het liefst uitoefenen?
(Vraag A en B invullen)

A.
☐ zelfstandig gevestigd
☐ assistent-huisarts
☐ geen voorkeur

B.
☐ vrij beroep
☐ loondienst
☐ geen voorkeur

10. Uit hoeveel patiënten zou uw praktijk bij voorkeur moeten bestaan?
- een praktijk van ongeveer patiënten
 - geen voorkeur
-

11. Wilt u uw praktijk het liefst in een gezondheidscentrum willen uitoefenen?

- ja
- nee
- geen voorkeur

12. Wilt u bij voorkeur part-time of full-time werken?

- part-time
- full-time
- geen voorkeur

13. Hoeveel uren per week wilt u bij voorkeur werken? (exclusief beschikbaarheidsdiensten)

- uren per week
- geen voorkeur

14. In welke provincie(s) wilt u zich het liefst vestigen?

- geen voorkeur
- provincie (1e voorkeur)
- provincie (2e voorkeur)
- provincie (3e voorkeur)

15. In welke provincie(s) wilt u zich niet vestigen?

- provincie
- provincie
- geen voorkeur

16. In welk soort plaats wilt u zich het liefst vestigen? (Eén mogelijkheid invullen)

☐ platteland	☐ kleine steden (tot 30.000 inwoners)
☐ verstedelijkt platteland	☐ middelgrote steden (30.000 tot 100.000 inwoners)
☐ forensengemeenten	☐ grote steden (meer dan 100.000 inwoners)
☐ geen voorkeur	

17. In welk soort plaats(en) wilt u zich niet vestigen?

☐ platteland	☐ kleine steden (tot 30.000 inwoners)
☐ verstedelijkt platteland	☐ middelgrote steden (30.000 tot 100.000 inwoners)
☐ forensengemeenten	☐ grote steden (meer dan 100.000 inwoners)
☐ geen voorkeur	

18. In hoeverre bent u bereid om zich in een achterstandswijk in één van de grote steden te vestigen?

- ja, reden
 - nee, reden
 - geen mening
-

-
19. Bent u bereid of heeft u de mogelijkheden om voor het verkrijgen van werk binnen een huisartspraktijk over een langere afstand te verhuizen?
- ja
 - nee
 - geen voorkeur
-

20. Heeft u weleens de mogelijkheid gehad om ergens in Nederland als huisarts aan de slag te gaan en zo ja, wat is de belangrijkste reden waarom dat niet is doorgegaan?
- nee
 - ja, reden
-

21. Hoe lang bent u nog van plan te zoeken naar werk binnen een huisartspraktijk?
- jaar
-

22. Bent u van plan te blijven zoeken naar werk binnen een huisartspraktijk totdat uw registratie verloopt?
- ja
 - nee
 - nog onbekend
-

23. Is uw situatie tussen de peildatum (1 januari 1995) en het moment waarop u de vragenlijst invult zodanig veranderd dat u onder één van de andere categorieën valt die op pagina 1 genoemd zijn; dat wil zeggen bent u in de tussentijd gevestigd, als assistent gaan werken of hebt u de plannen om als huisarts te gaan werken opgegeven?

ja, te weten

Zo ja, wilt u dan ook het betreffende gedeelte van de vragenlijst invullen; dus indien u tussen peildatum 1 januari 1995 en nu gevestigd bent Deel I, indien u assistent in een huisartspraktijk bent geworden Deel II en indien u uw vestigingsplannen opgegeven heeft Deel IV?

nee

—> Tot zover deze vragenlijst.
Wilt u hem in de bijgevoegde antwoordenvolpoe retourneren?
Wij danken u voor uw medewerking.

DEEL IV Vragen aan huisartsen die tussen het beëindigen van de huisartsenopleiding en 1 januari 1995 geen vestigingsplannen meer hebben

1. In de eerste plaats is het van belang te vernemen in welke mate u van plan bent geweest huisarts te worden (Eén mogelijkheid invullen).
- huisartsenopleiding gevolgd zonder het expliciete doel om mij als huisarts te vestigen
 - wilde wel huisarts worden, maar ben tijdens de opleiding al van plan veranderd
 - wilde wel huisarts worden, maar heb geen serieuze vestigingsplannen gehad
 - wel vestigingsplannen gehad, doch niet gerealiseerd
-

2. Heeft u na het beëindigen van de huisartsenopleiding nog gezocht naar werk binnen een huisartspraktijk?
- ja ---> ga verder met vraag 7
 - nee ---> ga verder met vraag 3
-

3. U heeft weliswaar de opleiding tot huisarts afgerond, echter zonder het plan om u als huisarts te vestigen. Kunt u aangeven of u reeds voor het begin van de opleiding of juist tijdens of na de opleiding heeft afgezien van het plan om zich als huisarts te vestigen?
- afgezien van plan tot vestiging als huisarts voor de opleiding
 - afgezien van plan tot vestiging als huisarts tijdens de opleiding
 - afgezien van plan tot vestiging als huisarts na de opleiding
-

4. Om welke redenen heeft u voor, tijdens of na de opleiding tot huisarts besloten om van vestiging af te zien? (Meerdere antwoorden mogelijk)
- motivatie/interesse voor het huisartsenwerk ontbrak, viel weg of verminderde
 - opleiding vormde de overbrugging alvorens andere opleiding te starten, te weten de opleiding
 - opleiding vormde basis voor instroom aan andere opleiding, te weten de opleiding
 - beroep van huisarts bij nader inzien niet de juiste keuze
 - voorzag problemen met praktijkvoorkeur en/of vestigingsplaats
 - voorzag financiële problemen
 - familie/gezinsomstandigheden
 - besloten om (later) voor ander beroep/functie te kiezen
 - andere reden, te weten
-

5. Kunt u, mogelijk ter aanvulling op de vorige vraag (4), aangeven wat voor u de belangrijkste reden is geweest om van vestiging af te zien?
-
-
-

6. Indien u zich als huisarts heeft laten registreren bij de HVRC, bent u dan van plan deze registratie te laten verlopen?

- ja
- nee
- onbekend

Ga verder met vraag 10

7. Omdat u wel plannen had om zich als huisarts te vestigen, maar deze plannen niet heeft kunnen of willen realiseren, willen wij u vragen of u kunt aangeven wat hiervan de voornaamste reden is geweest (Eén mogelijkheid invullen)

- kon geen praktijk of vestigingsplaats vinden die met mijn voorkeur overeenkwam
 - kon om financiële redenen mijn plannen niet uitvoeren
 - heb een andere aantrekkelijke functie gevonden
 - werd door gezinsomstandigheden beperkt in keuze van vestigingsplaats
 - mijn interesse voor het huisartsenwerk is verminderd
 - andere reden, te weten
-

8. Kunt u, mogelijk ter aanvulling op de vorige vraag (7), aangeven wat voor u de belangrijkste reden is geweest waarom u uw vestigingsplannen niet heeft kunnen realiseren?

.....
.....

9. Indien u zich als huisarts heeft laten registreren bij de HVRC, bent u dan van plan deze registratie te laten verlopen?

- ja
 - nee
 - onbekend
-

10. Ondanks het feit dat u uw vestigingsplannen heeft opgegeven, willen wij u een aantal vragen voorleggen die betrekking hebben op de wijze waarop het beroep van huisarts mogelijk had willen uitvoeren.

Naar welk soort vestigingswijze ging uw voorkeur uit?
(Eén mogelijkheid aankruisen)

- gezocht naar vrije vestiging (starten van een nieuwe huisartspraktijk)
 - gezocht naar overname van een praktijk
 - gezocht naar overname van een deel van een praktijk door middel van associatie
 - gezocht zonder voorkeur voor een bepaalde vestigingswijze
-

11. Binnen welke praktijkvorm had u het liefst het beroep van huisarts willen uitoefenen?
(Eén mogelijkheid aankruisen)

- solopraktijk (praktijkvoering van één zelfstandig gevestigde huisarts)
- duopraktijk (praktijkvoering van twee zelfstandig gevestigde huisartsen onder één dak)
- groepspraktijk (praktijkvoering door tenminste drie zelfstandig gevestigde huisartsen onder één dak)
- geen voorkeur

12. Op welke wijze had u het beroep van huisarts het liefst willen uitoefenen?
(Vraag A en B C invullen)

A.
☐ zelfstandig gevestigd
☐ assistent-huisarts
☐ geen voorkeur

B.
☐ vrij beroep
☐ loondienst
☐ geen voorkeur

13. Had u uw praktijk het liefst in een gezondheidscentrum willen uitoefenen?

- ja
- nee
- geen voorkeur

14. Had u het beroep van huisarts in part-time of full-time functie willen uitoefenen?

- part-time
- full-time
- geen voorkeur

15. Hoeveel uren per week had u bij voorkeur als huisarts willen werken? (exclusief beschikbaarheidsdiensten)

- uren per week
- geen voorkeur

16. Uit hoeveel patiënten had uw praktijk bij voorkeur moeten bestaan?

- een praktijk van ongeveer patiënten
 - geen voorkeur
-

17. In welke provincie(s) had u zich het liefst als huisarts willen vestigen?

- provincie (1e voorkeur)
- provincie (2e voorkeur)
- provincie (3e voorkeur)
- geen voorkeur

18. In welke provincie(s) wilde u zich niet vestigen?

- provincie
- provincie
- geen voorkeur

19. In welk soort plaats had u zich het liefst willen vestigen? (Eén mogelijkheid invullen)

- platteland
- verstedelijkt platteland
- forensengemeenten
- geen voorkeur
- kleine steden (tot 30.000 inwoners)
- middelgrote steden (30.000 tot 100.000 inwoners)
- grote steden (meer dan 100.000 inwoners)

20. In welk soort plaats(en) wilde u zich niet vestigen?

- platteland
- verstedelijkt platteland
- forensengemeenten
- geen voorkeur
- kleine steden (tot 30.000 inwoners)
- middelgrote steden (30.000 tot 100.000 inwoners)
- grote steden (meer dan 100.000 inwoners)

21. In hoeverre bent u bereid geweest om zich in een achterstandswijk in één van de grote steden te vestigen?

- ja, reden
- nee, reden
- geen voorkeur

22. Kunt u hieronder omschrijven waaruit uw werkzaamheden of bezigheden op dit moment (1 januari 1995) bestaan, sinds wanneer en hoeveel uren per week u werkzaam bent?

werkzaamheden: sinds (maand) 19 . .
uren per week:

**Tot zover deze vragenlijst
Wilt u hem in de bijgevoegde antwoordenvolpette retourneren?
Wij danken u voor uw medewerking.**

Enkele andere recente NIVEL-rapporten:

Rapportage Arbeidsmarkt Zorgsector, deel 1: Hoofdrapport

Auteurs: J. Harmsen, L. Hingstman, W. van der Windt, J. van der Bent, P.C. Allaart, J.M. van Werkhoven

Utrecht/Den Haag: NIVEL/NZi/OSA, 1995, 80 pag., fl. 15,00

Beschrijverwijs worden de belangrijkste actuele ontwikkelingen binnen beroeps-groepen en subsectoren in de gezondheidssector weergegeven. In tekst en bijlagen zijn relevante tabellen opgenomen, waaronder enkele algemene overzichts-tabellen betreffende de arbeidsmarkt in de zorgsector.

Allereerst wordt in het rapport een beeld geschetst van de algemene ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, waarbij de zorgsector wordt vergeleken met de Nederlandse economie in het algemeen. Vervolgens worden de belangrijkste ontwikkelingen binnen diverse sectoren en beroepen in de zorgsector beschreven, alsmede werkgelegenheidsaspecten van de arbeidsmarkt binnen de zorgsector. Het gaat daarbij zowel om zelfstandige als in loondienst uitgeoefende beroepen.

Behoefteraming kinderartsen 1995-2005

Auteurs: L.Hingstman, J.Harmsen, R.A.Holl

Utrecht: NIVEL, 84 pag., fl. 16,50

De Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK) heeft het NIVEL gevraagd een behoefteramingsstudie voor kinderartsen uit te voeren. Op basis hiervan kan een betere onderbouwing gegeven worden bij het bepalen van de toekomstige opleidingscapaciteit. De opzet van deze studie is in hoofdlijnen afgeleid uit eerdere behoefte ramingsstudies van het NIVEL. Dit betekent dat allereerst gekeken worden naar de huidige en de te verwachten vraag naar kindergeneeskundige zorg. Verschillende factoren die deze vraag beïnvloeden zullen worden vertaald in het aantal kinderartsen dat nodig is om aan die (verwach-te) vraag te kunnen voldoen. Na de bepaling van de toekomstige vraag naar kinderartsen wordt vervolgens aangegeven welke ontwikkelingen er verwacht kunnen worden met betrekking tot het aanbod van kinderartsen. Aan de hand hiervan kan worden bepaald hoe het aanbod van kinderartsen zich qua aantal en samenstelling zal ontwikkelen. Tenslotte is de toekomstige vraag naar kinderge-neeskundige zorg geconfronteerd met het toekomstige aanbod van kinderartsen. Op basis hiervan worden volgens een aantal scenario's ramingen opgesteld die aangeven hoeveel kinderartsen er tot het prognosejaar (2005) jaarlijks opgeleid moeten worden om vraag en aanbod in dat prognosejaar goed op elkaar te laten aansluiten.

Cijfers uit de registratie van huisartsen, peiling 1995

Auteurs: J. Harmsen, L. Hingstman

Utrecht: NIVEL, 28 pag. (brochure), fl. 4.00

Aanbodgegevens uit de registraties gevestigde Huisartsen en nog niet gevestigde huisartsen van het NIVEL. De belangrijkste gegevens die in de registratie worden bijgehouden zijn een aantal persoonsgegevens (leeftijd, geslacht en geografische spreiding) alsmede praktijkgegevens zoals vestigingswijze, praktijkvorm e.d. In de brochure is tevens informatie opgenomen over de opleiding (in-uitstroom) en kenmerken van praktijkzoekende huisartsen. De peildatum betreft 1 januari 1995, tevens zijn langere reeksen en ontwikkelingen in beeld gebracht.